

Från Röstånga Gästis till konsul Olsson

Många känner säkert till Konsul Olssons plats, torget i nära anslutning till Kullagatan i Helsingborg. Uppkallat efter Petter Olsson för hans stora insatser för staden. Det är "Släktföreningen konsul P.Olssons ättlingar" som vårdar minnet av anfadern Petter Olsson (1830-1911) som under sin tid som industriman och politiker hade stor betydelse för Helsingborgs starka utveckling.

Vad har då konsul Olsson för anknytning till Röstånga? Med den benägna hjälpen av Svalövsbygdens Släkt- och Folklivsforskning fick vi fram att rötterna gick långt tillbaka i tiden och att Röstånga Gästgivaregård har en betydande plats i släktens historia. Georg Welins historik om gästgivaregården var här till stor hjälp.

Berättelsen börjar med **Niels Ibsen** som lär vara den förste kända gästgivaren i svensk tid. Han var född redan omkring 1590 och uppges ha tjänat kronan även under den danska tiden, men då såsom skogvaktare. Med makan Sissa hade han sju barn. I mantalslängderna 1658-59 är Niels Ibsen skriven på Röstånga nr 2, såsom "Lensman", med hustru. Ett av barnen var sonen Påhl som skulle efterträda fadern som gästgivare.

Påhl Nilsson, 1671-1698. I protokollet 1671 uppges sonen Påhl Nilsson som förordnad gästgivare. Han blev samma år gift med Bengta Persdotter från Östraby och de fick sju barn, däribland Nils som skulle ta över som gästgivare efter fadern.

Nils Påhlsson, 1698-ca 1735. Äldste son till Påhl och Bengta är Nils Påhlsson f. 1674. Nils var gift två gånger. År 1700 med Sissela Troedsdotter från Torsjö, Riseberga socken. Med henne får han sju barn. Ett av dessa barn var Nils.

Nils Nilsson föddes 1708. Men han blev inte

gästgivare utan bonde. Han gifte sig med **Bengta Larsdotter** och dom fick bl.a. en dotter **Sissela Nilsdotter** (1747-1832).

Och det är nu vi börjar närma oss det som sedermera skall leda fram till konsul Olsson. Sissela gifte sig nämligen med ryttaren och rusthållaren **Ola Månsson Klingenberg**. Född 1747 och död 1813 i Nr 7, Ask. Efternamnet Olsson har alltså sitt ursprung i Ola Månsson i Röstånga och en av hans söner Måns kallar sig liksom sina efterkommande Olsson ef-

ter fadern Ola.

Måns Olsson, först möllare sen gästgivare i Saxtorp, Landskrona och sist i Mörarp, gifte sig med **Sissa Persdotter** från Torrlösa och med henne får de sonen **Per Olsson**, född i Askamölla 1801. Per gifte sig med **Anna Gertzen** och flyttar till Fleninge där han blir gästgivare på Fleninge Gästis. Alltså ytterligare en gästgivare i släkten. Per blir inte gammal utan avlider 1832 endast 31 år gammal. Två år tidigare föds Petter som blev konsul Olsson.

Petter Olsson, 1830-1911

Konsul Petter Olsson var den förste av dem som kom att ge Helsingborg det ännu i våra dagar brukade epitetet "Konsulernas stad". I Helsingborgs exempellösa utveckling från en obetydlig skånsk småstad i mitten av 1800-talet till en av Sveriges största städer i början av 1900-talet spelade han en helt dominerande roll. Han var på en gång kommunalpolitiker och riksdagsman, industriman och spannmålshandlare, järnvägsbyggare och hamnanläggare, religiös ledare och filantrop. Han var känd också i övriga Sverige som "Helsingborgskungen" och gick ibland i staden under beteckningen "Enda viljan" -

Bostad och spannmålsmagasin på Kullagatan.

mannen som tillgodosåg sina egna intressen men som genom att satsa eget kapital på nya företag också gynnade sin stad.

Den blivande makthavaren föddes på gästgivaregården i Fleninge den 3 december 1830 och dog 80 år gammal i Helsingborg den 6 oktober 1911. Han var gift med officersdottern Mannette Brunström, född på Olivelugn i Stora Harrie. De fick tolv barn varav åtta nådde vuxen ålder. (Mannettes pappa var officer, kapten och chef för Onsjö kompani av Norra Skånska infanteriregementet.)

Knappt två år gammal förlorade Petter Olsson alltså sin far. Som fjortonåring flyttade han på egen hand till Helsingborg för att utbilda sig i handelsyrket. Han hade svårt att anpassa sig efter levnadsförhållanden i staden och genomgick en svår religiös kris. Sedan han blivit sin egen och år 1853 fått burskap i staden, började han att handla med spannmål. Hans rörelse växte snabbt. År 1859 byggde han vid Kullagatan ett rymligt spannmålsmagasin, som ännu finns kvar och som numera är omgjort till bostäder. Hans inköpsområde omfattade västra och sydöstra Sverige, och han blev en av landets största spannmålsexportörer, främst av havre till England och Tyskland. I magasinet inredde han en sal, som blev samlingsplats för den fria andliga rörelsen i staden och där predikade han också själv.

Hans verksamhet inskränkte sig emellertid inte till spannmålshandel och religiöst befrämjande utan kom efterhand att spänna också över alla områden av stadens industriella liv. Han var med korta avbrott riksdagsman i nästan 30 år, från 1869 till 1897,

och stadsfullmäktiges ordförande i femton år, från 1888 till 1903. I den mäktiga hamndirektionen var han ordförande från 1868 till 1903 och i Sparbanken i Helsingborg (Gamla Sparbanken) från 1868 till 1909.

År 1870 köpte han Röggle säteri, en och en halv mil nordost om Helsingborg, där han odlade spannmål och dit han sommartid flyttade med sin familj. Bland de gårdar i övrigt som han ägde eller arrenderade, kan nämnas Bjuvstorps gård, Dragesholms säteri, Kjellstorps gård, Nellåkra i Allerum, Oregården under Vegeholm, Stora Hyllinge i Västra Broby, Stålagården, Svedberga gård under Kulla Gunnarstorp och Ågård. Inne i Helsingborgs stad ägde han utöver spannmålsmagasinet på Kulla gatan också hela kvarteret Karl XV, beläget mellan Rådhuset och Norra stationen på mark, som han själv låtit utvinna från havet, och på Bruksgatan lät han för egna medel uppföra det s k Missionshuset.

Trots stora ekonomiska besvikelser under sina sista år efterlämnade han vid sin död år 1911 enligt Nordisk Familjebok "en själf-förvärvad förmögenhet af flera mill.kr, hvaraf över 800,000 kr i donationer tillföll stiftelser och enskilda".

Vid hans bortgång år 1911 omvandlades hans rörelse till ett aktiebolag "AB P Olsson & Co", som ända till år 1980 i huvudsak ägdes av hans avkomlingar. I samband med att bolaget försåldes, bildades på 150-årsdagen av hans födelse den 3 december 1980 vid en ceremoni på Fleninge gästgivaregård "Släktföreningen konsul P Olssons ättlingar" med hans barnbarn Otto Olsson, som förste ordförande och hans barnbarns barnbarn, nuvarande ordföranden Frank Orton, som vice ordförande. Man har släktmöten vart femte år. Nästa träff blir i oktober 2011. Då planeras också avtäckning av en byst av konsul Petter Olsson. Den skall placeras vid Konsul Olssons plats och blir en kopia av bysten som finns på Gamla kyrkogården och blir gjuten i brons.

Några av de verksamheter som är särskilt förknippade med Petter Olsson:

Helsingborgs Cinders-&Kalkfabriks AB (grundare), Helsingborgs Gummifabriks AB (ordförande från bildandet), Helsingborgs Intecknings-Garanti AB, Helsingborgs Mekaniska Verkstad (AB Elektrome-

kano), Helsingborgs Sockerfabriks AB, Helsingborgs träförädlings AB, Helsingborgs Ångvarns AB, Hyllinge stenkols- och lerindustri AB, Inre hamnen, Järnvägsföretagen Hbg-Landskrona-Eslöf, Hbg-Hässleholm, Skåne-Halland och Skåne-Småland, Kjellstorps barnhem, Missionshuset i Helsingborg, Norra Hamnen, AB Ramlösa helso-brunn (förste ordf), Rederi AB Helsingborg (förste ordf & störste aktieägare), Rogle säteri, Rogle te-

gelbruk, Sennans tegelbruk, Skånska Jutefabriks AB (grundare), Stenkols AB Lundvall & Co, Södra Hamnen, Åby-Klippans tegelbruks AB

Källor: Släktföreningen konsul P Olssons ättingars hemsida. Georg Welin: Röstånga Gästgivaregård.

Lennart Lundberg